

La recent publicació dels poemes de l'exili de Joaquim Amat-Piniella, escrits entre el 1940 i el 1946, aplegats ara en el volum intitulat *Les llunyanies*, hauria de considerar-se a parer nostre un esdeveniment de primer ordre. No sols pel seu valor literari intrínsec sinó perquè constitueixen —aquests versos— un document indispensable per a capir, potser amb una nova mirada, a partir del valuós testimoni del propi autor, un dels episodis més colpidors de la història —tan sovint malaurada— d'aquest nostre segle que lentament agonitza.

En efecte, gràcies a la labor constant del filòleg David Serrano, que ha estat el veritable descobridor d'aquesta obra i el curador del volum, el propassat dia 25 de maig va poder presentar-se a l'Ajuntament de Manresa la poesia fins ara inèdita de Joaquim Amat-Piniella. L'edició, a cura de Columna-L'Albí Editors, és encapçalada amb un pròleg de Jordi Castellanos, catedràtic de Literatura Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

L'autor de *K.L. Reich*, recordem-ho, va néixer a la capital del Bages l'any 1913. Escriptor precoç, molt aviat va col·laborar a la premsa de l'època, sobretot als diaris manresans *El Pla de Bages* i *El Dia*. Va exercir la crítica d'art i fou un dels responsables de la revista *Ara*, en la qual aparegueren alguns dels seus poemes de joventut. El seu primer llibre, a més, no es féu esperar. L'any 1933, Amat-Piniella va treure a la llum un llibre de retrats que duia per títol *Ombres al calidoscopi*. Autor compromès socialment i políti-

Joaquim Amat-Piniella o la paraula necessària

Jaume Huch

Joaquim Amat-Piniella

LES LLUNYANIES

POEMES DE L'EXILI (1940-1946)

Edició a cura de David Serrano
Pròleg de Jordi Castellanos

POÈSIA
COLUMNA • L'ALBÍ

cament, l'any següent participaria en els fets d'octubre i fou empresonat a la Model. En esclatar la guerra, s'incorporà a l'exèrcit després d'haver d'abandonar els estudis de Dret que havia iniciat.

La biografia de Joaquim Amat-Piniella, però, es precipitarà ben aviat cap un malson irreparable. Tot i haver pogut contraure matrimoni amb Maria Llaverias, el mes de juny de 1939, a finals d'aquell estiu hagué de fugir tot sol cap a França, encetant un períple tràgic que havia de durar molt de temps. Així, de primer hagué de passar pel camp d'Argelers i després pel de Sant Cebrià de Rosselló. Després vindria Fort Hatry i, després de la negativa del govern espanyol de reconèixer la seva nacionalitat, l'exèrcit alemany el traslladà als camps de concentració austríacs. En efecte, Amat-Piniella, entrà a Mauthausen el 27 de gener de 1941. I no fou alliberat per les tropes americanes fins al 5 de maig de 1945.

A partir del mes de setembre d'aquell any, i fins al mes d'abril de 1946, el nostre autor va sojornar a Andorra, on va poder escriure íntegrament el mecanoscrit de *K.L. Reich* i on va transcriure també els poemes reunits en el volum *Les llunyanies*. Aquesta obra, doncs, que enguany ha pogut publicar-se, en l'escaiença del vint-i-cinquè aniversari de la seva mort, esdevé, com dèiem, un document de primera magnitud. Perquè, de fet, constitueix un fenomen singular no només dins la història literària i documental del nostre país, sinó també dins el panorama europeu. Tal com afirma David Serrano, en el seu estudi introductor, aquest llibre és "un document rellevant de les inquietuds i reflexions d'un home, compromès i sensible, convertit en testimoni i símbol de la voluntat de manteniment de la vida i

JOIERIA SENSERRICH

de Teresa Senserrich
CASA FUNDADA EN 1882

Sant Quirze, 17 • Tel. 93 725 75 96
08201 SABADELL

JA COMERCIAL ALEMANY

CENTRE DE JARDINERIA,
AGRICULTURA I FORESTAL
Tallers i serveis postvenda

Ctra. Barcelona, 22-26
Tel. 93 725 63 95
SABADELL

Interiors
"tot un estil"

MOBLE DISSENY
I DECORACIÓ

Sant Cugat, 11 - SABADELL

la dignitat estrictament humanista en un camp de concentració: paradigma de la capacitat de destrucció i auto-destrucció de l'home i, alhora, essència d'ell mateix."

Cal dir que els setanta-un poemes de *Les Il·lunyanies* són adreçats des de l'absència –la "Il·lunyania" a què fa referència el títol– a l'esdevenidor, el qual jutjarà els culpables del que succeeix, però també es refereix a la figura de la dona, en qui el poeta s'empara per resistir els horrors durant els gairebé cinc anys de suplici, com podem apreciar en bells poemes com "El pes dels teus cabells" o "La teva presència":

Amat-Piniella (primer a la dreta) en el seu retorn al camp de GUSEN (MAUTHAUSEN, Àustria)

Braços oberts, rebo aquesta hora trèmula
que ve cada cop que el cor s'evadeix.
Braços oberts, encaixo l'impuls de ta presència,
corpòria tan aviat l'esperit assoleix la llum.
La pell s'esgarrifa al vent del teu pas:
és el fred que estimo a les nits solitàries.

Amat a casa seva als anys 60.

En llegir *Les Il·lunyanies* ens trobem, sens dubte, davant d'una obra colpidora, certament, però també necessària. Aquesta poesia és, abans que res més, una poesia de la veritat, de la més pura autenticitat humana. Així, per dir-ho amb les paraules del seu prologuista, Jordi Castellanos, "Joaquim Amat-Piniella, enmig d'aquella aventura que ens va testimoniar a *K.L. Reich*, una peça mestra de la literatura de l'holocaust, cerca la salvació en la paraula: se sent rebel i expressa la seva rebel·lió."

De nou a Catalunya, Joaquim Amat-Piniella fixà la seva residència a Barcelona. A partir dels anys cin-

quanta, donà a conèixer tot un seguit de novel·les com *El casino dels senyors* (1956), *Roda de solitaris* (1957) i *La pau a casa* (1959). Després de moltes vicissituds, la seva novel·la-testimoni més important, *K.L. Reich*, es publicaria el 1963. La seva última obra, *La ribera deserta*, s'edità el 1966. Amat-Piniella va morir a Barcelona l'any 1974. Ara, mentre esperem la publicació de la versió íntegra de *K.L. Reich*, podem apropar-nos a la poesia d'aquest escriptor, sovint injustament oblidat, amb l'esperança que el segle que s'apropa hagi pogut entendre definitivament les paraules d'una poesia tan veritable, i tan necessària fins al dia d'avui, com aquesta.

UNTE I EGTE
GALERIA D'ART

Pedregar, 10
Telèfon 93 726 51 22
08202 SABADELL

CIABARRO
ART

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Telèfon 93 726 57 85

GALERIA **ROVIRA**

Sant Pere, 22 • Tel. 93 726 19 59
SABADELL